

«Ο φυγάς»

του Τέννεση Γουίλλιαμς

ΘΕΑΤΡΟΝ-ΘΙΑΣΟΣ: ΒΕΡΓΗ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ χωρίζονται σ' αυτούς που αγοράζουν και σ' αυτούς που πουλιούνται... είναι και μία τρίτη κατηγορία, αυτοί που προσπαθούν να ξεφύγουν. Έτσι καθορίζει τον κόσμο ο Βάλ, ο ήρωας του «Φυγάδος» που θεωρείται ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά έργα του Γουίλλιαμς.

Από τη μία μεριά οι δυνατοί, οι σκληροί, οι πονηροί. Από την άλλη οι αδύνατοι, οι ευαίσθητοι, αυτοί που είναι γραμμένο να υποκύψουν. Στον Γουίλλιαμς, υπάρχει η παρουσία της μοίρας και κανείς δεν είναι ένοχος γι' αυτό που είναι ή που γίνεται. Χάρι στην άναγνώρισι της μοίρας, στην κόλασι αυτού του κόσμου, βρίσκεται και η συχώρεσι γιατί είναι ένας κόσμος απαλλαγμένος από εθύνη και απ' αυτή την αποψι από τους πιο παλιούς θεατρικούς κόσμους κι' επόμενα από τους πιο προσιτούς στο κοινό, λένε οι επικριτές του Γουίλλιαμς.

Και αυτοί που προσπαθούν να ξεφύγουν, οι φυγάδες, δεν είναι μία τρίτη κατηγορία, ανήκουν στους αδύνατους και βρίσκονται σ' όλα τα έργα του Γουίλλιαμς. Είναι οι απροσάρμοστοι που δεν παίρνουν απόφασι πώς δεν μπορεί ν' αλλάξουν, που νοιώθουν πάντα σαν ξεριζωμένοι, σαν εξόριστοι, σαν μετανάστες.

Γιατί ούσιαστικά το δράμα του Γουίλλιαμς, είναι το δράμα του μετανάστη. Δεν είναι τυχαία η παρουσία ενός ή και πολλών μεταναστών στο κάθε του έργο. Ακόμη και όταν ο μετανάστης είναι στο στρατόπεδο των δυνατών, διαισθάνεται ο θεατής πώς έχει βαλθή εκεί νια να υποβάλη την άθεβαιότητα της θέσεως των άλλων (Κοβάλσκι στο «Λεωφορείο ο πόθος»). Στην κοινωνία του Γουίλλιαμς η ζωή γίνεται δύσκολη γιατί όλοι είναι με κάποιον τρόπο μετανάστες. Στον κόσμο αυτόν μπορεί κανείς να ζήσει μόνο σαν δεν έχη ρίζες και δεν τον πληγώνουν οι χωρισμοί, μόνον σαν δεν φέρνη μέσα του πληγή αγιότρευτη τον χαμό ενός άλλου κόσμου.

Για την Λαίηντυ, την ακόμη δμορφη κυρά του καλύτερου μαγαζιού μιάς μικρής πολιτείας του Νότου, ο χαμένος κόσμος είναι το εστιατόριο-κήπος του πατέρα της, που εοι δυνατοί» έκαψαν ζωντανό γιατί σέρδιρε και μαύρους. Αυτόν προσπαθεί να ξαναστήση με το ζαχαροπλαστείο που ανοίγει πλάι στο μαγαζί, ενώ ο άντρας της ο Τζαίημπ, που την αγόρασε και ήταν μαζί με τους δυνατούς που έκαψαν τον πατέρα της, άργοπεθαίνει στο επάνω πάτωμα. Φτάνει ο Βάλ με την κιθάρα και το σακκάκι του από φιδοτόμαρο, και η Λαίηντυ του δίνει

δουλειά, στέγη και τον φλογερό έρωτά της. Μα ο Βάλ, που άρχισε από διασκεδαστής για να καταλήξη παρηγορητής ώριμων γυναικών, είναι από τους άλλους, τους φυγάδες, που η μοίρα τους δεν θέλει να στεριώνουν πουθενά. Έδώ με το χέρι του συζύγου, η μοίρα σκοτώνει την Λαίηντυ και οι δυνατοί καίνε τον Βάλ ζωντανό.

Αυτή είναι η ιστορία του «Φυγάδα», και ο Γουίλλιαμς, δημιουργεί την τόσο έλκυστικά νοσηρή ατμόσφαιρα όπου τα ήθικα προβλήματα προβάλλουν σαν άμυδρές νύξεις και όπου η καταγγελία της εκαταχρήσεως της εξουσίας και της δυνάμεως γίνεται μ' έντυπωσιακό αλλά όχι άμεσο τρόπο, την ατμόσφαιρα όπου κινούνται τα παράξενά του πλάσματα προσκολλημένα το καθένα στη δική του ανεύθυνη αλήθεια.

Ο κ. Θεοδοσιάδης προσπάθησε δχι να αλλοιώση, αλλά να κάμη πιο διαυγή αυτή την ατμόσφαιρα, πιο έλληνική θα λέγαμε, αν σκεφτούμε την αγάπη του Έλληνα για τις συγκεκριμένες καταστάσεις και πραγματικά η παράστασι έχει φωτίσει πιο έντονα, τα επιθετικά, τα αντρίκια στοιχεία του έργου.

Στην επίθεσι είναι τονισμένη και η θαυμασία έρμηνεία της Λαίηντυ από την Έλσα Βεργή και η τόσα υποσχόμενη προσπάθεια του Νίκου Βασταρδή στον ρόλο του Βάλ. Είχαν κι' οι δυο να παλαίψουν δχι τόσο με τους ρόλους τους—ο Γουίλλιαμς άγαπάει τους ήθοποιούς του, τους κουράζει, αλλά τους ανταμείδει απλόχερα — όσο με την θύμισι δυο ιερών τεράτων της Άννα Μανιάνι και του Μάρλον Μπράντο, που έπαιξαν τον «Φυγάδα» στον κινηματογράφο.

Σ' αυτόν τον θαρραλέο, τον καλόν άγώνα, τους παραστέκουν η Μαίρη Χρονοπούλου (Κάρολ, μιά αλήτισσα με έκφραστική μοντέρνα σιλουέττα και αυθεντικά Τεννεσιακή ευαισθησία), η Κατερίνα Χέλμη (θρησκευόμενη που δεν υποπτεύεται πόσο γλυκά θα άφηνόταν στον πειρασμό), η Ρίτα Μουσούρη (στενεμένη καρδιά της μικροαστικής ζωής), και η άπολαυστική κουτσομπόλικη παρέα της: Μαρία Μαρτίκα, Μαρούλα Ρώτα, Άβ. Συγγελάκη. Ή Κίττυ Άρσένη, ο Τάσσος Παπαδάκης, ο Φ. Ταξιάρχης και ο Χ. Δακτυλίδης.

Βοηθούν πολύ το σκηνικό του Γιάννη Καρύδη με την τόσο θεατρική χρησιμοποίησι του χώρου και η μουσική του Β. Μπακόπουλου.

ΑΓΛΑ·Ι·Α ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ